
CONTEMPLANT EL MONSTRE

Joan Cavallé

Angle Editorial

Joan Cavallé ens arriba aureolat per l'èxit, aquí i a Frankfurt (recordem la Fira del Llibre) de l'esplèndida obra TARRAGONA ESCRITA –La ciutat vista pels escriptors– (Lunweg), i divulgada en quatre idiomes. L'abast de l'obra, el seu rigor i alhora amenitat, afegits a la trajectòria de Joan Cavallé com autor teatral principalment, ens fa confiar que CONTEMPLANT EL MONSTRE atraurà la nostra atenció.

Així és. Ja en començar, la bèstia rugeix, és a punt de fer-se visible de la manera més brutal: mentre tot segueix les rutines habituals i confiades, i algú pren el seu cafè, s'escura la gola, prepara un discurs o escriu una confessió. No hi fa res si l'horror aquí descrit s'ha produït abans una, dues o deu vegades. Joan Cavallé explica el *seu* monstre, i és original en la mesura que ningú més que ell pot escriure'l i descriure'l d'aquesta manera. És la *seva* literatura. És la *seva* interpretació i percepció d'un fet, dels antecedents i de les conseqüències. És la seva aportació a un fenomen actual i complex: el del terrorisme i les seves autories.

En aquest llibre hi ha equilibri, harmonia i ritmes; coneixement de variacions rítmiques en estructura musical binària. La ciutat que s'hi descriu és més propera, posem-hi, a Stravinsky que a Gershwin. És la rigorositat compassada més que l'esclat exultant. El ritme conté el llenguatge, riquíssim i en sàvia i fluida administració. Joan Cavallé demostra que es pot fer servir l'idioma en tota la seva amplitud i precisió, i en l'adaptació més actual. Per això satisfà el lector exigent, perquè, contra la majoria dels llibres que se'ns serveixen, aquest no és empobrit ni gris, ni reductiu ni pla. És brillant.

Admirable la precisió dels adjectius i epítets aplicats als personatges, amb economia d'articles i de coixins literaris per tal d'anar directe a la semblança, original, ben buscada i ben trobada. Excel·lent i pacient observador, Joan Cavallé ens descriu, per exemple, una casa de manera radial. Del macro al micro, del sentit còsmic al minimalista, i explora les extensions en tots sentits. La valoració de fets i els referents utilitzats ens transporten subtilment i sense ombra de pedanteria a extensions en el temps, com un picar l'ullet al lector, una complicitat en la ironia. I així poden passar pel nostre davant evocacions com les de Polifem, Lon Chaney

i Peter Lorre, per dir-ne alguns. Aquí la filosofia es torna popular, si és que no ho ha estat sempre; i el popular destil·la una filosofia pròpia de la vida mateixa.

Memorable el que en podríem dir narració subjacent, paral·lela, ciutat oculta, que és el recorregut al detall pels passadissos secundaris, oblidats, el rerefons per on es mou el conserge astut. Penso que una altra excel·lent novel·la podria ser creada en un futur a partir d'aquest descobriment. Llavors el sentit binari musical, a més de definir la forma actual d'aquesta novel·la, es podria aplicar a la doble ambientació, als personatges que es mouen com esperits en penombra, ordint altres intencions. És així com es produeix un *crescendo* que esclata en la definició física de l'home que vertebra ell sol les ramificacions d'un misteri controlat a l'ombra. Tal com ha de ser, el llibre va prenent força i ningú el detura, com avió en pista llançant-se a un vol potent. No m'agrada fer comparacions, però aquests passatges mereixen una categoria semblant a la del millor Saramago i a alguns moments de Bohumil Hrabal. El final inesperat, imprevisible, corona aquesta història que explora les reaccions humanes de manera magistral. Llegiu-la.

OLGA XIRINACS

Publicat al diari *El Punt* el 26 de novembre de 2007

http://www.vilaweb.cat/www/elpunt/noticia?p_idcmp=2643366